

PERSONALITATEA PROFESORULUI ION POPESCU—VOITEȘTI VAZUTĂ DE URMAȘII SĂI

dr. doc. VICTOR CORVIN — PAPIU,

dr. ILIE V. HUICĂ

Prima jumătate a secolului al XX-lea constituie pentru știința românească în general, epoca ce ne-a dat cel mai mare număr de personalități care aveau să illustreze, purtându-i peste granițe cultura, gândirea și realizarea ei. Unul dintre reprezentanții iluștri ai acestei generații este și profesorul Ion Popescu-Voitești, a cărui casă memorială — muzeu, o inaugurăm astăzi.

Alături de Ion Popescu-Voitești se situează nume de larg răsănet european, cum sînt în domeniul geologiei Ludovic Mrazec, Gheorghe Munteanu-Murgoci, Grigore Cobălcescu, Gregoriu Ștefănescu, Sabba Ștefănescu. Marii oameni de știință și cultură se caracterizează printr-o serie de valențe superioare, printre care cuantumul ridicat de cunoștințe și aportul în domeniul științei sau în general al specialității lor, crearea de școli și curente, cercetarea profundă a anumitor domenii și modelul de viață oferit semenilor lor.

Considerăm că în lumina datelor prezentate, profesorul Voitești se încadrează în această categorie de oameni iar unul din semnatarii acestor rînduri se mîndrește și se consideră fericit că a avut ocazia să fie discipolul marelui maestru, a cărui amprentă o resimte adînc în viața, activitatea și gândirea sa.

Etica științifică a fost prin excelență crezul profesorului Ion Popescu-Voitești, care a știut întotdeauna cum trebuie abordate problemele privind științele globului, cum trebuie abordați oamenii cu diferite puncte de vedere, cu care a avut de-a face.

Realizările profesorului Ior. Popescu Voitești se încadrează în toate aceste aspecte, exemplul dat avându-și răsunet în rezultatele și contribuțiile urmașilor săi în cercetare.

Viața profesorului Ion Popescu Voitești se desfășura între Universitate și laborator pe de o parte și teren — marele laborator al naturii, cum îi plăcea să prezinte activitatea de teren studenților încă din primele momente — pe de altă parte.

În amintirea acestora au rămas profund imprimate atît orele de curs, cît și imaginiile excursiilor în teren, inegalabile, cu atmosfera științifică sau poetică pe care profesorul știa să o realizeze, după împrejurări.

Cursurile sale începeau cînd suna deschiderea și se continuau dacă erau urmate de altă oră, pînă cînd următorul confrate intra în sală. Dacă era ultima oră, ele continuau pînă tîrziu, studenții fiind parcă vrăjiți și uitînd noțiunea timpului, iar profesorul antrenat și întinerit ca prin minune.

Nu vom uita niciodată încîntătoarele excursii întreprinse cu studenții naturaliști, condusă de profesorul Voitești prin defileul Dunării. Într-o atmosferă tulburătoare de primăvară (1937), îmbălsămată de aroma liliacului sălbatic, stăteam întinși pe puntea vaporului care ne purta în sens invers cursului Dunării, privind defilarea stîncilor și a formațiunilor carpatice, al cărui rost și alcătuire ne erau tîlmăcite continuu de glasul entuziast și tineresc al profesorului, care realizase de curînd tectonica Carpaților Meridionali.

Atmosfera de laborator în aer liber era urmată de regulă de o masă improvizată dar substanțială, presărată cu glume și tot felul de năzdrăvănii pe care le organizau studenții, spre încîntarea Magistrului și a asistenților care participau la excursie. Ne amintim astfel de un giumbușluc cu un ban care dispărea din mîna unui fachir și apărea în buzunarul profesorului. S-a făcut mare haz și gălăgie cînd profesorul a prins un student care introducea din spate banul în buzunarul său.

Profesorul Voitești era foarte atent și generos cu studenții săi. Trecînd odată pe undeva prin Subcarpații Munteniei, printr-o regiune vestită în covrigi, studenții au improvizat pe melodia iumbai-dia iumbai-da, un cîntec care suna astfel: Fraților de foame mor, / Rog pe domnul profesor, / Să cumpere covrigei / Și să dea la tinerei.

N-a fost nevoie să se repete cîntecul, căci profesorul ne-o luase înainte și covrigeii erau deja împărțiți.

O altă atitudine a profesorului Voitești era față de studenți, pe care nu agreea să le vadă tenul colorat cu farduri și dresuri, motiv pentru care le mustra și le sfătuia să fie cit mai naturale. Studentele care practicau acest obicei erau obligate să renunțe, cel puțin în prezența profesorului. Din acest motiv studentele au improvizat pe aceeași melodie următorul catren :

Dacă vrei ca să rosești,
Dai cu ochii de Voitești ;
Nu găsești vorbe de scuze,
Taci și-nghiți rujul de buze.

Și ca acestea încă multe altele, rămase pe undeva prin amintirile studenților săi.

Tirziu în viață, imaginea și opera educativă, lângă cea științifică a lui Voitești, ne-au apărut asemenea unor valori scumpe, pentru totdeauna imprimate pe ecranul sufletelor noastre. Cred că se poate afirma că spiritul și gândirea Maestrului s-au perpetuat din generație în generație și se vor perpetua în continuare, fără intervenția altui resort decît al celui declanșat cu ani în urmă de cel care a fost profesorul Ion Popescu Voitești.

Este greu de imaginat o personalitate plurivalentă și completă ca aceea a profesorului Voitești. Savantul se caracteriza prin stăpînirea unui număr de cunoștințe uluitoare, care lăsa impresia unei reale enciclopedii geologice. Înzestrat cu o memorie puțin obișnuită, pasionat după tot ce constituie date științifice, îndrăgostit de pămîntul românesc, profesorul Voitești a realizat lucrări din cele mai variate ramuri ale științelor geologice, începînd cu studiul Muscelor din Subcarpații Munteniei și culminînd cu lucrarea de sinteză asupra evoluției geologice a României.

Geologia stratigrafică, paleontologia, geomorfologia dar mai cu seamă tectonica au primit aporturi strălucite, profesorului Voitești fiind dotat și cu o remarcabilă imaginație, care i-a îngăduit interpretări dinamo-geologice și reconstituiri paleogeografice, rămase valabile pînă astăzi.

Este notabil faptul că profesorul Voitești, autorul primei sinteze a alcătuirii geologice a pămîntului românesc, este și

• autorul primului tratat de paleontologia nevertebratelor apărut în țara noastră, fapt care denotă varietatea domeniilor sale de investigație.

Valorificarea subsolului românesc datorează foarte mult profesorului Ion Popescu-Voitești. Problema petrolului, a zăcămintelor de cărbuni și de sare, probleme de geologie tehnică și de hidrogeologie, datorează profesorului Voitești o muncă de pionierat, neobosită, adesea istovitoare, prin care și-a dat valoroase contribuții la realizarea stadiului actual al valorificării miniere a pământului românesc.

La începutul carierei sale, profesorul Voitești a activat în învățământul secundar pentru care a scris o carte de geologie generală de o valoare recunoscută decenii întregi de la apariția ei.

În calitate de profesor, Ion Popescu-Voitești a ținut cursurile de geologie ale universității din Cluj și ale universității din București, realizările sale ca dascăl la cele două universități sînt toți geologii de seamă dintre cele două războaie mondiale și urmașii acestora, care duc mai departe lumina științelor geologice și valorificarea substanțelor minerale utile. Acești cercetători valoroși și în același timp modești, transmit flacăra primită de la marii înaintași, printre care „ Voitești, generațiilor tinere, cărora le revine nobila misiune de a continua ideile moștenite de la ei și de a le aplica pentru valorificarea bogățiilor subsolului românesc.

Este absolut necesar, pentru a înțelege viața și activitatea marelui savant, să subliniem aportul deosebit pe care l-a primit de la tovarășa sa de peste 30 de ani de viață, care i-a fost nelipsită în momentele sale grele, care nu cruță nici pe oamenii de valoare. Amintirea doamnei Elena-Luna-Tomescu-Popescu-Voitești rămîne alături de numele savantului, care a avut grijă s-o imortalizeze, dedicîndu-i numele unei fosile specifice terenurilor românești din etajul pontian — *Unio lunae VOITEȘTI*, denumire care va rămîne o permanență în paleontologia universală.

Nu putem încheia aceste rînduri fără a memora decorul unei toamne tîrzii pe plaiurile oltenești, cînd înfloriseră brîndușeie — flori rămase simbol pentru sfîrșitul tragic al marelui nostru înaintaș. Era toamna anului 1944, anul atîtor împliniri și transformări profunde în Europa, care a mai răpit

științelor naturii încă doi mari geologi — Ludovic Mrazec și Ion Simionescu și trei mari biologi ; Grigore Antipa, Mihai Vlădescu și Ludovic Rainer.

În ziua de trei octombrie, profesorul a luat pușca de vânătoare, mai mult din obișnuință și a plecat să mai facă o revizuire pe teren, înainte de a-și încheia lucrarea vieții sale ; Alcătuirea geologică a României. Profesorul nu s-a mai întors. Credincioșii săi prieteni și rude au plecat să-l caute peste tot, pentru a-i găsi trupul neînsufletit a doua zi după amiază, într-un lan de lucernă, la aproximativ 500 m de casă. În apropierea acestui loc, în marginea drumului, geologii din petrol au depus în toamna anului 1945, în semn de omagiu un monument care veghează și astăzi drumul urmașilor săi.

Casa pe care o inaugurăm astăzi, este prima casă din țara noastră, muzeu geologic în casa unui geolog. Această casă muzeu va constitui de aici înainte un loc de popas pentru geologii și naturaliștii care se vor abate cu cercetările lor pe aceste meleaguri gorjenesti.

Avem în perspectivă înființarea unei biblioteci de specialitate, provenită din donațiile foștilor elevi și colaboratori, deschisă de asemenea celor interesați să aprofundeze domeniile științelor naturii investigate de Ion Popescu Voitești.

În pământul acestui sat binecuvântat odihnesc întru vecie rămășițele pămîntești ale unuia dintre cei mai mari savanți ai acestei țări, din păcate departe de rămășițele pămîntești ale soției sale -- Elena — Luna, pe care a iubit-o nespus și care l-a sprijinit în toată prodigioasa sa activitate.

Fie-le amintirea de neuitat atât nouă cât și urmașilor urmașilor noștri.